

ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

שבט מוסר

פרשת אמור

אידיש

531

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשנ"ח לפ"ק

בעזרת השם יתברך

פרק אחד ושלשים

• אמור •

אין דעם פרק ווערן ערקלערט אַ סאַך
זאַכן וואָס העלפן אַלס אַ שמירה און
אַז די תפילות זאָלן אָנגענומען ווערן.
אויך ווערט אַרומגערעדט דער ענין פון
גיין דאַווענען אין שוהלל.

דער ספר האָט במשך פון זיינע הונדערטער יאָרן
עקזיסטענץ מדריך און מחנך געווען טויזנטער
אידישע קינדער אויפן ערלעכן אידישן וועג.

אינהאלט

פון איין און דרייסיגסטער פרק

- א. דער סדר פון א מענטשניש אַרויסגיין אין וועג – תפילות און צדקה וואָס
ער זאָל געבן.....ג
- ב. די דינים פון באַגלייטן אַ מענטש וואָס גייט אַרויס אין וועג.....ה
- ג. דער סדר פון תפילת הדרך.....ה
- ד. טעג ווען עס איז גוט פאַר אַ מענטש צו פאַרן אין וועג, אָדער זיך
אַריבערצוציען פון איין הויז אין אַן אַנדער הויז.....ו
- ה. פסוקים און פיוטים וואָס אַ מענטש דאַרף זאָגן ווען ער שטייט אויף
אינדערפרי פון זיין שלאָף.....ו
- ו. די מעלה פון זאָגן דאָס קאַפיטל "למנצח בנגינות" מיט די צורה פון אַ
מנורה.....ז
- ז. ווען דער קליינער אינגל ווערט בר מצוה, זאָל דער פאָטער מאַכן פאַר
אים אַ טלית קטן.....ח
- ח. דער סדר פון אַ מענטשניש אַרויסגיין פון די טיר פון זיין הויז צו די שוהל...ח
- ט. בשעת ער דאַווענט זאָל דער מענטש קוקן אויף די צורה פון דעם שם.....ח
- י. סגולות ווי אַזוי מבטל צו זיין שלעכטע מחשבות וואָס קומען צום
מענטש בשעת ער דאַווענט.....ח
- יא. דער סדר פון זאָגן "והוא רחום" און "א-ל ארך אפים" מאַנטיג און
דאַנערשטיג.....ט
- יב. פסוקים וואָס מען זאָגט בשעת מען עפענט דעם ארון הקודש און מען
נעמט אַרויס די ספר תורה.....י
- יג. אַ תפילה אויף פרנסה, פאַרן עסן.....י
- יד. די דינים פון מיס אחרונים.....יב
- טו. וואָס עס זאָל טוהן דער מענטש וואָס האָט נישט קיין צייט צו לערנען
בשעת די סעודה.....יב
- טז. אַ סגולה פאַר אַ קינד אַז ער זאָל נישט געשעדיגט ווערן, און אַ סגולה אַז
די קינדער זאָלן ח"ו נישט שטאַרבן.....יג
- יז. דער וואָס וויל וויסן דעם פרייז פון די תבואה.....יג
- יח. אַלעס איז געווען אַנטפלעקט צו משה, אָבער קיין שום חכם האָט נישט
די דערלויבעניש צו אַנטפלעקן אַ חלק פון דער תורה וואָס געהערט נישט
צו אים.....יג

פרק אחד ושלשים

דער סדר פון אַ מענטשנ'ס אַרויסגיין אין וועג –
תפילות און צדקה וואָס ער זאָל געבן.

א. יחקור האדם, דער מענטש זאָל נאָכקלערן די זאכן וואָס זענען
נוגע צו די שמירה פון זיין גוף, צו טוהן אַזעלכע
אופנים אַז עס זאָלן אין אים נישט געוועלטיגן שונאים אין שטאַט,
אַדער גזלנים אין וועג, און נאָך אַזעלכעס, כדי ער זאָל לעבן צו דינען
זיין באַשעפער אַזוי ווי מען דאַרף.

לכן, דעריבער וועל איך אין דעם פרק שרייבן די זאכן וואָס העלפן צו
היטן דעם מענטש, און אַז זיין תפילה זאָל אָנגענומען ווערן, און
סגולה זאָכן וואָס זיי העלפן מתקן צו זיין זיין נשמה און זיין גוף.

ב. כתב, דער ספר "חוקי חיים" שרייבט, דער וואָס וויל פאַרן אין
אַ ווייטן וועג, זאָל זיין גוטער פריינט אים געבן אַ מטבע,
און ער זאָל אויסקריצן אין איר אַ סימן, כדי זי זאָל נישט פאַרטוישט
ווערן, און ער זאָל אים זאָגן מיט דעם לשון: איך גיב דיר די מטבע דו
זאָלסט זיין מיין שליח, אַז ווען דו וועסט קומען צו דעם אָרט וואו דו
דאַרפסט אָנקומען, זאָלסטו די מטבע אַריינוואַרפן דאָרט אין צדקה
אַריין פון מיינעט וועגן. דורך דעם ווערט ער אַ שליח מצוה, און ער
ווערט נישט געשעדיגט אין דעם וועג, און ער זאָל זאָגן די פרשה פון
עקידה, דערנאָך זאָל ער זאָגן, אַזוי ווי אברהם דער בעל החסד האָט
געבונדן זיין זון יצחק וואָס ער איז מדת הגבורה, אַזוי זאָל דער
אויבערשטער ברוך הוא בינדן מיינע אַלע פיינט און מקטריגים פאַר
מיר, און פאַר אַלע אידן, אמן.

ויאמר, און ער זאָל זאָגן די פסוק: "וירדו כל עבדיך אלה אלי
והשתחוּ לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך
ואחרי כן אצא". און ער זאָל זאָגן די תחינה:

יהי רצון, עס זאל זיין דער ווילן פון דיר, דער אויבערשטער, מיין גאָט, און דער גאָט פון מיינע עלטערן, אז דו זאלסט שיקן דייןע הייליגע מלאכים זיי זאלן מיט מיר גיין אין אלע מיינע וועגן, און זאלן מיך מציל זיין פון אלע מיינע פיינט, און פון גזלנים, און פון אלע מיני פורעניות וואָס קומען אויף דער וועלט, און עס זאלן פאַרשלאָסן ווערן אלע שונאים, און אלע באַליידיגער מיט דעם כח פון שם א"ל שד"י, עס זאלן נישט קענען געוועלטיגן אין מיר די שונאים צו שלעכטס, און דו זאלסט באַגליקן מיין וועג, אמן סלה.

קבלה, איך האָב אַ קבלה אז איידער דער מענטש ציט זיך אין וועג אַריין, זאל ער נעמען זיינע דריי גוטע פריינד, און ער זאל פאַר זיי זאָגן זעקס מאָל דעם פסוק: **"שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי, עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"**, און אלעמאָל זאלן זיי אים ענטפערן, **"אל יתן למוט רגליך אל ינום שומרך, הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך, יומם השמש לא יככה וירח בלילה. ה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך, ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם"**.

יתן, ער זאל געבן צדקה צו אַן אַרעמאָן ווען ער פאַרט אין וועג. און אויב ער קען לערנען זאל ער אַביסל לערנען. און אז ער קומט צו דער מזוזה, און קושט זי, זאל ער מיט זיין רעכטן פוס שטיין פון די דרויסנדיגע זייט, און מיט זיין לינקן פוס זאל ער נאָך זיין אין שטוב, און ער זאל זאָגן **"ה' שומרי ה' צלי על יד ימיני, ה' ישמור צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם"**. דערנאָך זאל ער זאָגן **"ה' שומרי ה' צלי על יד ימיני, עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"**. **"שד"י ישמרני שד"י יצילני, שד"י יעזרני, ה' ישמור צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם**. שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. לישועתך קויתי ה', מימיני

מיכאל ומשמאלי גבריאל ומלפני אוריאל ומאחורי רפאל ועל ראשי שכינת אל. אתה גבור לעולם ה'."

וכשיוצא, און ווען ער גייט אַרויס פון דעם טויער פון דער שטאָט זאָל ער זאָגן "בית יעקב לכו ונלכה באור ה', כי כל העמים ילכו איש בשם אלקיו ואני אלך בשם ה' אלקינו לעולם ועד".

די דינים פון באַגלייטן אַ מענטש וואָס גייט אַרויס אין וועג ג. דיני, ווען איינער באַגלייט דעם אַנדערן, מוז ער אים באַגלייטן ביז אויסער דעם טויער פון דער שטאָט, אָדער צום ווייניגסטן זאָל ער אים באַגלייטן פיר איילן, און איידער ער קערט זיך אום אַהיים זאָל ער זאָגן "שדה", פעלד, און ער זאָל אומקערן זיין פנים אויף אַלע פיר זייטן, און ער זאָל זאָגן "השדה", דאָס פעלד, און זאָל שוין מער נישט קוקן נאָך די וואָס זענען אַוועקגעאַנגען. און ער זאָל זיין זיכער זיין אַז ער וועט אים ווידער זען. ער זאָל זאָגן ברכת כהנים.

ד. ויאמר, און ער זאָל זאָגן, עס זאָל זיין דער ווילן פון דיר, אונזער פאָטער אין הימל, אַז עס זאָל אין אים מקויים ווערן די ברכת כהנים מיט אַלע פירושים וואָס אונזערע חכמים ז"ל האָבן גע'דרש'נט, און ער זאָל גיין צו לעבן, און צו ברכה און הצלחה, צו שמחה און שלום, אָן אַ פגע רע צו דעם אָרט אַזוי ווי זיין באַגער איז, און ער זאָל זוכה זיין זיך צוריקצוקערן צו לעבן און שמחה און שלום, אמן סלה, כן יהי רצון.

דער סדר פון תפילת הדרך

ה. וההולך, און דער וואָס גייט אין וועג זאָל זאָגן די "תפלת הדרך" וואָס שטייט אין די סידורים. דערנאָך זאָל ער מאַכן אַ רינג אַרום זיך מיט זיין האַנט אָדער מיט זיין שטעקן, און ער זאָל זאָגן "ה' ישמרני, ה' יצילני, ה' יעזרני". און אויב נאָך איינער איז דאָ

מיט אים, זאָל ער יענעם זאָגן דריי מאָל שלום עליכם און יענער זאָל אים ענטפערן, עליכם שלום.

ואח"כ, און דערנאָך זאָל ער זאָגן דעם פסוק **"ויעקב הלך לדרכו"** כו', ווי עס שטייט אין לשון הקודש ביז **"אמן סלה"**, דערנאָך זאָל ער זאָגן ארון עולם, אָדער אדיר איום ונורא וכו'. און ער זאָל זאָגן קרב יום נתמה.

טעג ווען עס איז גוט פאַר אַ מענטש צו פאַרן אין וועג, אָדער זיך אַריבערצוציען פון איין הויז אין אַן אַנדער הויז.

ו. כתב, ער שרייבט אין ספר **"אורחות צדיקים"**, אַז דער וואָס וויל אַרויסגיין פון איין שטאָט אין דער אַנדערער אַרײַן, אָדער פון איין דירה אין דער אַנדערער, איז גוט אַרויסצוגיין אין די דאָזיגע טעג אין חודש: ב', ד', ט', י"א, ט"ו, ט"ז, י"ט, כ"א, כ"ז, כ"ט.

פסוקים און פיוטים וואָס אַ מענטש דאַרף זאָגן ווען ער שטייט אויף אינדערפרי פון זיין שלאָף

ז. קודם, אינדערפרי, איידער ער וואָשט זיך די הענט, זאָל ער זאָגן **"ראשו כתם פז קווצותיו תלתלים, שחורות כעורב"**.

ואח"כ, און דערנאָך זאָל ער וואָשן זיינע אויגן און זאָגן **"עיניו כיונים על אפיקי מים, רוחצות בחלב יושבות על מלאת"**.

ואח"כ, און דערנאָך זאָל ער אָפּוואָשן זיינע באַקן, און ער זאָל זאָגן **"חיו כערוגות הבושם מגדלות מרקחים"**.

ואח"כ, און דערנאָך זאָל ער וואָשן זיינע לעפצן, און ער זאָל זאָגן **"שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר"**, און ער זאָל אויסשווענקען דאָס מויל און זאָל זאָגן **"מעיו עשת שן מעלפת ספירים"**.

ואח"כ, און דערנאָך זאָל ער לייגן זיינע הענט אויף זיינע אויגן, און ער זאָל זאָגן דעם פסוק **"ויתד תהיה לך על אזנך בשם א-להי יעקב ישראל"**. און דערנאָך זאָל ער זאָגן **"ופני אריה אל הימין לארבעתם"**.

ואח"כ, און דערנאָך, אַז ער ווישט-אָפּ זיינע הענט, זאָל ער זיי אויפהייבן און ער זאָל זאָגן **"שאו ידיכם קודש וברכו את ה' ואשא כפי אל מצותיך אשר אהבתי"**.

די מעלה פון זאָגן דאָס קאָפיטל "למנצח בנגינות" מיט די צורה פון אַ מנורה

ח. כל, יעדערער וואָס זאָגט דעם מזמור **"למנצח בנגינות מזמור שיר"** (תהלים ס"ז), ווי דאָס איז אויסגעשטעלט אין די צורה פון דער מנורה, וועט מיט אים נישט פאַסירן קיין שום שלעכטס, און דאָס ווערט גערעכנט פאַר דעם רבנו-של-עולם ווי ער וואָלט אָנגעצינדן ליכט אין בית-המקדש. און אין דעם ספר "מנורת המאור" שטייט, אַז מען זאָל עס זאָגן אין די טעג ווען מ'ציילט ספירת העומר, ווען דער שליח-צבור, זאָג ברכת כהנים זאל יעדערער זאָגן **"למנצח בנגינות מזמור שיר"** ביז **"אפסי ארץ"**, און ער וועט מצליח זיין אין וואס ער וועט טאן (אגרת הרמב"ן), און ער זאָל קוקן אין די צורה פון דער מנורה און ער וועט נישט געשטריכלט ווערן א גאנצן טאג. און ער פאַרענדיגט דארט: און עס איז גוט דאָס צו זאָגן אַ גאַנץ יאָר אויך. ביז דאָ פון דעם ספר "מנורת-המאור". און דער וועלכער זאָגט עס זיבן מאָל אויפן וועג מיט כוונה, וועט גיין אין פרידן און מיט הצלחה, און עס איז גוט פאר יעדן מענטש צו קוקן אין דעם איידער ער גייט ארויס אויפן וועג, און אויפן וועג זאל ער עס דאָווענען ווי געבראַכט.

**ווען דער קליינער אינגל ווערט בר מצוה, זאל דער פאָטער
מאַכן פאַר אים אַ טלית קטן**

ט. משנעשה, ווי דאָס קינד ווערט אַלט דריי יאָר, זאל ער אים
מאַכן תיכף אַ טלית קטן מיט ציצית. אַזוי שרייבן די
מקובלים (דעם "לשם יחוד" בשעת מען לייגט תפילין, און דעם טלית,
און אויך די אַלע פסוקים וואָס שטייען אין די סידורים, האָבן מיר נישט
מעתיק געווען).

**דער סדר פון אַ מענטשנ'ס אַרויסגיין פון די טיר
פון זיין הויז צו די שוהל**

י. כשיוצא, ווען דער מענטש גייט אַרויס אין דער פרי פון זיין שטוב
אין שול אַריין, זאל ער לייגן זיין רעכטע האַנט אויף
דער מזוזה, און ער זאל זאָגן: "ה' שומרי ה' צלי על יד ימיני, ה'
ישמור צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם". און ער
זאל זאָגן: "שד"י ישמרני מיצר הרע ומכל צרה וצוקה, אמן".
ואח"כ, דערנאָך זאל ער זאָגן "שמע ישראל" ביז "ובשעריך",
"לה' הישועה על עמך ברכתך סלה", און דריי מאָל
"ה' צבאות", "אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא".

**בשעת ער דאווענט זאל דער מענטש קוקן
אויף די צורה פון דעם שם**

יא. כתבו, די מקובלים שרייבן, דער וואָס גיט פאַר זיין דאווענען אַ
פרוטה צו אַן אַרימאָן, לייזט ער אויס זיין תפילה פון אַלע
מקטריגים.

**סגולות ווי אַזוי מבטל צו זיין שלעכטע מחשבות וואָס
קומען צום מענטש בשעת ער דאווענט**

יב. כתב, דער "ספר הגן" שרייבט, ווען עס פאַלט איין דעם
מענטש אַ שלעכטע מחשבה אינמיטן דאווענען, זאל ער

זאָגן דריי מאָל פ"י פ"י פ"י, און דערנאָך זאָל ער דריי מאָל אויסשפייען, און די צונג זאָל זיין צווישן די לעפצן בשעת דעם שפייען, וועט די משחבה אַוועקגיין. אָבער אינמיטן שמונה עשרה זאָל ער עס נישט טאָן, נאָר ער זאָל אַפּווישן דריי מאָל זיין רעכטע האַנט אויף זיין שטערן, וועלן אַלע מחשבות אַוועקגיין פון אים, און ער זאָל אויך זען אַרויסצושלאָגן אַלע מחשבות פון זיין זינען, וועט עס אַוודאי העלפן.

יג. כתב, דער זוהר שרייבט, דער מענטש וואָס וויל מייחד זיין דעם הייליגן נאָמען, און איז אין אים נישט מכּוין מיט זיין האַרץ און ווילן מיט פאַרכט, וואַרפט מען אַוועק זיין תפילה. דער מענטש וואָס ווייסט נישט אַלץ מכּוין צו זיין וואָס דער זוהר שרייבט, זאָל ער פשוט מתפלל זיין אַז ער זאָל פאַרשטיין דעם טייטש פון די ווערטער, און ער זאָל מתפלל זיין מיט כוונה פון האַרץ.

דער סדר פון זאָגן "והוא רחום" און "א-ל ארץ אפים" מאָנטיג און דאָנערשטיג

יד. והוא, ווען מען זאָגט והוא רחום מאָנטיג און דאָנערשטיג, זאָל מען האַלטן די פיס ווי ביי שמונה עשרה. אויך א-ל ארץ אפים זאָל מען זאָגן שטייענדיג. אַזוי שרייבט דער רש"ל.

הצדקה, די צדקה וואָס מען גיט אין פּושקע פאַר'ן לייענען, זאָל מען געבן שטייענדיג, און מיט דער רעכטער האַנט, אַזוי שרייבט דער "אורחות צדיקים".

טו. כתוב, שבת צו מנחה, בשעת מען נעמט אַרויס די ספר תורה, זאָל ער זאָגן די תפלה "ואני תפילתי וכו'", [עס איז געדרוקט אין די סידורים נוסח ספרד, פאַר "אתה אחד"].

**פסוקים וואָס מען זאָגט בשעת מען עפענט דעם ארון
הקודש און מען נעמט אַרויס די ספר תורה**

טז. כשעולה, ווען ער גייט צו דעם ארון הקודש אַרויסצונעמען די ספר תורה, זאָל ער זאָגן "מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית א-להים וזה שער השמים".

כשנוטל, ווען ער נעמט די ספר תורה מיט זיין רעכטע האַנט זאָל ער זאָגן "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני".

כשנושק, ווען ער קושט די ספר תורה מיט זיין מויל זאָל ער זאָגן "ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין". און אַז ער קושט איר מיט זיינע הענט זאָל ער זאָגן "מצות ה' ברה מאירת עינים".

כשקורין, ווען מען רופט אים אויף, עולה לתורה זיין, בשעת ער גייט זאָל ער זאָגן "משכני אחריד נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בד".

כשהולך, ווען דער חזן גייט מיט דער ספר תורה און ער גייט אים נאָך, זאָל ער זאָגן "אחרי ה' אלהיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמורו ובקולו תשמעו ואותו תעבודו ובו תדבקון".

כשבא, ווען דער מענטש קומט קעגן דעם ארון הקודש, זאָל ער זיך בוקן פאַר דעם ארון הקודש, און זאָל זאָגן "שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט", "אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך", די איבריגע תפילות שטייען געדרוקט אין אַלע סידורים.

אַ תפילה אויף פרנסה, פאַר'ן עסן.

יז. קודם, איידער מען וואַשט זיך צום עסן, זאָל מען מתפלל זיין די פאַלגענדע תפילה אויף פרנסה:

אתה, דו גאָט, דער אויבערשטער, וואָס דו שפייזט און ביסט מפרנס מיט דיין גענאָד אַלע באַשעפענישן, פון גאַנץ גרויסע ביז גאָר קליינע, ווי עס שטייט אין פסוק **"עיני כל אליך ישברו"**, די אויגן פון אַלע באַשעפענישן טוען האָפן צו דיר, דער אויבערשטער, **"ואתה נותן להם את אכלם בעתו"**, און דו גיסט זיי זייער שפייז אין דער צייט, **"פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון"**, דו טוסט עפנען דייע הענט, און דו מאַכסט זעטיקן יעדע לעבעדיגע באַשעפעניש לויט זיין ווילן. **"נותן לחם לרעבים וכו'"**, ער גיט שפייז צו די הונגעריגע, און צו אַלע באַשעפענישן, ווייל אויף אייביג איז זיין גענאָד. דעריבער זאָל זיין דער ווילן פון דיר, גאָט, אונזער גאָט, דו ביסט נאָך געווען אַ גאָט איידער די וועלט איז באַשאַפן געוואָרן, און דו ביסט אַצינד, און דו וועסט זיין ביז אייביג און אייביג, דען מיר, די קינדער פון אברהם, יצחק, און ישראל, דייע קנעכט, האָפן תמיד אויף דיין הילף און אויף דיין גענאָד.

כעיני, אַזוי ווי די אויגן פון די קנעכט זענען צו דער האַנט פון זייער האַר, אַזוי ווי די אויגן פון אַ דינסט זענען דאָך צו איר האַרענטע, אַזוי זענען אונזערע אויגן צו אונזער גאָט, ער זאָל זיך דערבאַרעמען איבער אונז, אַז איך און מיין הויזגעזינד, און דיין גאַנץ פאָלק ישראל זאָלן זיין אין דעם כלל פון רחמנות און חן וחסד, אַז דו זאָלסט אונז געבן אונזער שפייז פול מיט ריוח, ברויט צו עסן, און אַ קלייד אָנצוקליידן, און זאָל אונז זעטען מיט זעטיקייט און שפע ברכה ותיים והצלחה פון דער אויבערשטער קוואַל, פון דיין האַנט און נישט פון אַ בשר ודם, און עס זאָל אין אונז מקוים ווערן דער פסוק **"ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם"**, איך האָב נישט געזעהן אַ צדיק זאָל זיין פאַרלאָזט און זייע קינדער זאָלן בעטן ברויט. ער גיט צו דער בהמה איר שפייז, צו די קינדער פון די ראָבן וואָס זיי רופן און שרייען צו אים. דערנאָך זאָל ער זאָגן **"מזמור לדוד ה' רועי"** וכו'.

די דינים פון מים אחרונים

יח. בזוהר, דער זוהר איז זייער מזהיר אז ווען אפילו אַ מענטש עסט נאָר ברויט, זאָל ער זיך וואַשן מים אחרונים אין א כלי דווקא, און אין אַזאַ שטוב וואו עס איז דאָ אַ פּאָדלאָגע, דאָרף ער נישט דווקא אַ כלי.

וואָס עס זאָל טוהן דער מענטש וואָס האָט נישט קיין צייט צו לערנען בשעת די סעודה

יט. המנהג, דער מנהג איז אין איטליא, אַז דער וואָס האָט נישט צייט צו לערנען ביי זיין עסן, אָדער ער קען נישט לערנען, זאָל ער זאָגן דריי פסוקים פון תורה: **"ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא. ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך. ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם"**.

ג' מנביאים, דריי פסוקים פון נביאים: **"הוא מרומים ישכון מצדות סלעים משגבו לחמו נתן מימיו נאמנים, למה תשקלו כסף בלא לחם ויגיעכם בלא לשבעה, שמעו שמוע אלי ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם. הלוא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית, כי תראה ערום וכסיתו ומבשרך לא תתעלם"**.

ג' מכתובים, דריי פסוקים פון כתובים: **"ויין ישמח לבב אנוש. להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד. טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים ה' מתיר אסורים"**.

**א סגולה פאר א קינד אז ער זאל נישט געשעדיגט ווערן, און
א סגולה אז די קינדער זאלן ח"ו נישט שטארבן**

כ. מספר, אין ספר "רזיאל" האָב איך געפונען אַ סגולה, נאָך דער
מציצה זאָל דער מוהל זאָגן הונדערט און דרייסיג מאָל
"אליהו". ביי דעם וואָס זיינע קליינע קינדער שטאַרבן פלוצלונג
רחמנא ליצלן, אַז עס ווערט אים געבוירן אַ קינד זאָל ער עס קליידן נאָר
אין לאווינט, עס זאָל דערין נישט זיין קיין אַנדערע זאָך.

כא. וקבלתי, איך האָב געפונען אין אַ ספר אַז מען זעט דאָס קינד
זייגט נישט, זאָל מען נעמען אַ שטיקל דינע לייווענט,
און אַרומוויקלען דעם פינגער און רייבן צוויי-דריי מאָל דעם גומען פון
קינד. דאָך אָבער מוז מען פרעגן אַ דאָקטאָר.

דער וואָס וויל וויסן דעם פרייז פון די תבואה

כב. מצאתי, איך האָב געפונען אַ קבלה פון ר' משה הדרשן זלה"ה,
דער וואָס וויל וויסן אויב די תבואה וועט דאָס יאָר
טייער זיין אָדער ביליג, זאָלסטו זען ווי פיל טעג אין חודש די תקופת
טבת פאָלט אויס, אויב זי פאָלט אויס פון צוואַנציג טעג אין חודש און
ווייטער וועט זיין אַ זול, און אויב זי פאָלט אויס פאַר צען טעג אין
חודש וועט זיין אַ מיטל יאָר, און אויב זי פאָלט אויס פון צען טעג אין
חודש ביז פופצן טעג אין חודש, וועט זיין אַ יקרות ח"ו, און
פונדעסטוועגן איז אַלץ ביי דעם אויבערשטן אין די הענט צו טוהן ווי
זיין רצון איז.

**אלעס איז געווען אַנטפלעקט צו משה, אָבער קיין שום חכם
האָט נישט די דערלויבעניש צו אַנטפלעקן אַ חלק פון דער
תורה וואָס געהערט נישט צו אים.**

כג. הרי, נו, האָב איך דיר געשריבן אין דעם פרק טייערע זאָכן, צו
דערגרייכן דורך זיי שלימות פון דעם נפש און פון גוף, און

דו זאָלסט נישט זאָגן ווי אַזוי קען איך אַלץ מקיים זיין, דער מענטש מוז דאָך יאָגן אַ גאַנצן טאָג נאָך זיין פרנסה, און אויף דער נאַכט בלייבט ער ליגן און ער ווערט אַנטשלאָפֿן, דו זאָלסט וויסן אַז די אַלע גוטע זאַכן זענען פֿאַר דיר אָנגעגרייט, און אויב דער אויבערשטער האָט דיך מזכה גווען צו זיצן בשלוח, איז דיר וואויל, און דו וועסט קענען אַלץ מקיים זיין, און אויב דיין שלעכט מזל שטויסט דיך אין דיין פרנסה, זאָלסטו מקיים זיין אַ טייל פֿון זיי, אָדער איין זאַך פֿון די אַלע זאַכן, ווייל עס איז נישטאָ קיין שום זאַך אין די הייליגע ספרים, וואָס עס זאָל נישט זיין דערפֿון אַ רמז אין דער תורה, ווי אונזערע חכמים זאָגן, די דקדוקים פֿון די מצוות זענען געזאָגט געוואָרן אויף דעם באַרג סיני, און אין דער תורה איז כלול אַלץ וואָס אַ תלמיד וועט מחדש זיין, מכל שכן די זאַכן וואָס זענען נוגע צו דעם עיקר פֿון די מצוות, אויך יעדער גדר וואָס די חכמים מאַכן, אָדער אַ סגולה וואָס דורך דעם דערגרייכט דער מענטש די גאַנצקייט פֿון זיין נשמה און גוף, איז אַלץ מרומז אין דער תורה.

לכּוּ, דעריבער זאָל נישט גרינג זיין אין דיינע אויגן וואָס איך האָב דאָ געשריבן. דו זאָלסט וויסן, אַז יעדע זאַך וואָס גייט אַרויס פֿון דעם מויל פֿון אַ חכם איז אויף דיר אַ חיוב דאָס מקיים צו זיין, ווייל דאָס איז אַרויסגעגאַנגען פֿון משה רבינו ע"ה, דער האַר פֿון די נביאים, און ער האָט דאָס כולל געווען אין דער תורה בדרך רמז, אין אַן אות אָדער אין אַ נקודה, און עס קומט דער חכם וואָס דער אויבערשטער ברוך הוא האָט גוזר געווען אַז ער זאָל מחדש זיין די זאַך, און ער איז דאָס מגלה.

וכּוּ, אַזוי אויך אַלע דורות זענען אַלץ מחדש אַזעלכע זאַכן וואָס זענען נישט אַנטפלעקט געוואָרן צו די פריערדיגע דורות, ווייל יעדער איז מגלה זיין חלק וואָס ער האָט מקבל געווען אויף דעם באַרג סיני, דער אויבערשטער ברוך הוא זאָל אונז העלפֿן מחדש צו זיין חידושים אין דער תורה, אמן.

הערות לאות יא

די גרויסקייט פון זאגען דעם קפיטל למנצח בצורת מנורה

ז"ל שבט מוסר (בפרק לא): כל האומר (מכאן בחוקי חיים אות ס, סק"ג) מזמור "למנצח בנגינות מזמור שיר" (תהלים סז) בצורת המנורה בכל יום בהנץ החמה, לא יקרה לו שום מקרה רע, וחשוב לפני הקדוש ברוך הוא כאלו הוא מדליק נרות בבית המקדש. ובספר "מנורת-המאור" כתוב: לאמרו בימי העמר, כששליח צבור אומר ברכת הכהנים יאמר היחיד "למנצח בנגינות מזמור שיר" עד "אפסי ארץ", ויצליח במעשיו (אגרת הרמב"ן), ויסתכל בצורת המנורה, ולא יהא נזוק כל היום. ומסיים שם: וטוב לאמרו אפילו כל ימות השנה. עד כאן לשונו. וכל האמרו שבע פעמים בדרך ויכון בו, ילך לשלום ולהצלחה. וטוב שכל אדם יסתכל בו קודם צאתו לדרך, ובדרך יתפלל אותו כאמור. עכ"ל.

ועכשיו נבאר קצת גודל מעלת אמירת מזמור ס"ז, הנקרא מזמור המנורה – סודות ורמזים גדולים ונפלאים שממנו הברכה והאורה והצלחה לכל העולם.

א) דוד המלך עליו השלום הראהו הקב"ה ברוח הקדש מזמור "למנצח בנגינות מזמור שיר אלהים יחנונו" וכו' כתוב על טס של זהב מופז עשוי בצורת מנורה. וכן הראה אותו למשה רבינו ע"ה. והיה דוד המלך ע"ה נושא זה המזמור כתוב ומצוייר וחקוק במגינטו בטס של זהב כצורת מנורה כשהיה יוצא למלחמה והיה מכויין סודו והיה נוצח אותם ואויביו נופלים לפניו. (קו' מנו"ז כ"י מועתק מכ"י הרב מהר"ר חיים באכנר זלה"ה בעל אור"ח על ברכות. והעיד הרב מהר"ח הנזכר שהוא העתיקו מכתובת יד הקדש של הג' מהרש"ל ז"ל ושם כתוב סודות ונפלאות הרמוזות במזמור הנזכר), "מד"ק" להחיד"א ז"ל [מע' ד' אות כ"ב]

ב)... לכן מקובל שהמנורה היתה מצויירת במגן דוד. להיות כי זכות התורה והאמונות האמיתיות עם עיקרי הדת היו עומדים לדוד במלחמותיו, ולכן היתה המנורה למגן ולמחסה אליו, והוא מבואר. (תורת העולה לרבינו משה איסרליש הרמ"א ז"ל [סוף פרק כ'] ועיי"ש מה שהאריך בענין המנורה)

ג) בספר "כף החיים" (אות י"ד) אחרי העתיק לשון החיד"א בס' מד"ק, הוסיף בזה"ל: "וכן אגן יתמי דיתמי דלא בינת אדם לנו, ראוי לכוין לדעתו של דוד המלך ע"ה וכל קדושים עמו דהוו ידעי עומקן של דברים סוד ה' ליראיו".

ד) סוד גדול לומר למנצח זה בצורת המנורה. וכן בסדור עם כוונות האריז"ל של רבינו יעקב קאפיל ז"ל נדפס המזמור הזה בצורת המנורה. וכן בסדר "עבודה ומורה דרך" דפוס סלאוויטא נדפס המזמור בצורת המנורה. וכתוב שם מעל המנורה: בכל עת שאומר זה המזמור ובפרט בליל ספירה, יאמר אותו בציור המנורה. (סדור עם כוונות האריז"ל של רבינו שבתי מראשקוב ז"ל, [בסדר תיקון חצות ובכוונת ספירת העומר])

ה) ז"ל האבודרהם, בסדר שחרית של חול: "ויש מקומות שנוהגין לומר בכל יום מימות העומר, "מזמור שיר אלקים יחננו ויברכנו", מפני שיש בו מ"ט תיבות חוץ מן הפסוק הראשון שהוא פתיחת המזמור, והם כנגד מ"ט ימי העומר. ועוד יש בו שבעה פסוקים חוץ מן הפסוק הראשון, והם כנגד ז' שבועות. ובמקצת מקומות אומרים אותו בכל יום, מפני שנקרא "מזמור המנורה" והקורא אותו בכל יום נחשב כמדליק המנורה בבית המקדש וכאילו מקביל פני שכינה כי תמצא ז' פסוקים כנגד ז' קני מנורה, וגם יש בו מ"ט תיבות כנגד מנין הגביעים והכפתורים והפרחים והנרות שבז' קני המנורה שעולין למנין מ"ט. ופסוק ראשון יש בו ד' תיבות כנגד מלקחיה ומחתותיה, מלקחיה תרי, ומחתותיה תרי. עכ"ל. (שלמי צבור למהרי"ט אלגזי ז"ל במשפטי הזמירות)

ו) לצייר הלמנצח בצורת מנורה בבית הכנסת על הארון הקודש ויגין בעד גזירה רעה ח"ו להקהל. ("יראת אל" להגאון מוהר"ר אלעזר מגרמיזא בעל הרוקח ז"ל, מהרש"ל בספרו מנורת המאור, האריז"ל, סגולות ישראל)

ז) סגולה להנצל העיר מכל צרה לצייר המנורה בארון הקודש ולקרות בו בכל יום כשנטלין ס"ת מבה"כ זו לאחרת וק"ו לבית להתפלל זהו סגולות ס"ת. (זוהר ויקרא, ספר זכירה)

ח) מה מאד הפליגו באמירת "למנצח בנגינות – בציור מנורה. וכתבו ז"ל ששכרו רב ועצום. וראיתי קונטרס בכתב יד לראשונים בזה בסודותיו ותועלותיו. ולפחות לעשות נחת רוח ליוצרינו נאמר אותו

בכונה בציור מנורה כתוב על קלף. (עבוה"ק להחיד"א חלק "צפורן שמיר" [סימן ב' אות ח"ל], ועיי' חס"ל [אות ו'], שייץ [דף ס"ו ע"א], כה"ח להרח"ף [סי' י"ב אות י"ד], כה"ח [סי' נ"א אות י"א])

ט) כשאומר "למנצח בנגינות מזמור שיר" המצויר בצורת המנורה על קלף או על ניר, יזקוף את הציור של המנורה שמסתכל בו, כדי שיהיה הציור זקוף לפניו כדמיון המנורה שהיתה זקופה ועומדת בהיכל, ולא יניח הציור מושכב ושטוח לפניו. (עוד יוסף חי' לבמח"ס "בן איש חי" [בפרשת ויגש אות ג'])

י) מצאתי כתוב, שיאמר קודם שיסיים העמידה מזמור "למנצח בנגינות... אלקים יחננו" בצורת מנורה כתובה על קלף. (עבודה"ק חכ"א. [סכ"ו]).

יא) "כשאתה אומר שמע תצייר את צורת השי"ן והמ"ם והעי"ן כמו שהם כתובים בכתב אשורית לנגד עיניך וכן על זה הדרך בכל תיבה ותיבה עד הסוף. גם תביט הנקודות וטעמים שעל כל אות ואות כאשר הם מצוירים לפניך בסידור ובוה אז תזכה שכל תיבה ותיבה תעלה ממש כצורתה למעלה מעלה כל אות למקומו ושורשו לפעול פעולות ותיקונים נפלאים הצריכים אליו ודבר זה הוא סגולה נפלאה בדוק ומנוסה למרגילים עצמם בזה לבטל ולהסיר מעליו כל מחשבות ההבלים הטורדות ומונעות טהרת המחשבה וכוונה". (בן איש חי)

יב) וכן הרב החיד"א זצוק"ל כותב בזה"ל: "כשאתה הולך לישן יצייר שם המיוחד הוי"ה ב"ה כאילו כתוב לפניו בכתב אשורית גדולה עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי" (צפורן שמיר ס"ח קכ"א)

יג) כל האומר (מכאן בחוקי חיים אות סי' סק"ג) מזמור "למנצח בנגינות מזמור שיר" (תהלים סז) בצורת המנורה בכל יום בהנף החמה, לא יקרה לו שום מקרה רע, וחשוב לפני הקדוש ברוך הוא כאלו הוא מדליק נרות בבית המקדש.

יד) ובספר "מנורת המאור" כתב: לאמרו בימי העמר כששליח צבור אומר ברכת הכהנים, יאמר היחיד "למנצח בנגינות מזמור שיר" עד "אפסי ארץ", ויצליח במעשיו (אגרת הרמב"ן), ויסתכל בצורת המנורה, ולא יהא נזוק כל היום. ומסים שם: וטוב לאמרו אפלו כל ימות השנה. עד כאן לשונו.

טו) מנהג הרב לומר קודם ברכת המזון פסוקים אלו (תהלים סז) "למנצח בנגינות" וגו', (תהילים לד, ב) אברכה את ה' וגו', (קהלת יב, ג) סוף דבר הכל נשמע וגו' (תהילים קמה, כא) תהלת ה' ידבר פי וגו', (תהילים קטו, יח) ואנחנו נברך י"ה וגו', (יחזקאל מא, כב) וידבר אלי זה השלחן וגו'. (אור הישר עמוד העבודה סימן יב, סידור תפלה ישרה כתר (נהורא ברדיטשוב)

טז) גם ראיתי למורי ז"ל, מקפיד וזהיר מאד, לומר אחר ספירת העומר, "מזמור אלהים יחנונו" כו', כולו מעומד, ולכוין בכל יום ויום מן המ"ט ימים, בתיבה אחת ממ"ט תיבות שיש בזה המזמור. גם יכוין באות אחת ממ"ט אותיות שיש בפסוק "ישמחו וירננו" כו'. וזה מספר אותיות המ"ט של הפסוק "ישמחו" כדי שלא תטעה בהם, תיבת לאמים חסר ו', תשפט מלא ו', תיבת מישור מלא ו'. ("שער הכוונות" למהר"י ז"ל [ענין ספירת העומר, סוף דרוש י"א])

יז) מצאתי כתוב בשם אגרת הרמב"ן, דכל ימי העומר כשאומרים ברכת כהנים, אם יאמר היחיד מזמור זה יצליח במעשיו, ואם יסתכל בצורת המנורה שבו לא יהא ניזוק כל היום. ומסיים, וטוב לאומרו בכל יום. וכל האומרו בצורת המנורה בכל יום בהנף החמה לא יקרה לו שום מקרה רע, וחשוב כאילו הדליק את הנרות בבית המקדש. עכ"ל. ("שלמי חגיגה" למהר"י אלגאזי [בהלכות ספירת העומר אות ל"ו], ראה באריכות בפתחי עולם אות ט"ז, ובכה"ח אות ל"ו)

יח) בספר ילקוט מעם לועז בפי אמור בדיני ספירת העומר (ויקרא דף רע"ט) ז"ל: אומרים הספרים שכל האומר מזמור זה כפי שהוא מצויר כאן בכל אחד מימי העומר אחרי ברכת כהנים שאומרים הכהנים בשחרית, לא יארע לו שום נזק באותה שנה, וההצלחה תשרה בכל מעשיו. ומזמור זה כתב דוד המלך בצורת מנורה במגיניו כשהיה יוצא למלחמה, ובזה נצח את אויביו. (כסא רחמים)

יט) מצאתי במדרש רבתי פרשת אמור, אמר רבי אלעזר בן שמוע, בזכות "יערוך את הנרות", תנצלו מן "ערוך מאתמול תפתה" (ישעיהו ל') אמר רבי חנן בזכות להעלות נר תמיד, אתם זוכים להקביל נרו של מלך המשיח, כמש"נ [תהלים קל"ב], ערכתי נר למשיחי, וגו', הנה ודאי דרשות אלו רומזים על מה שנתבאר, כי כלל התורה מצלת מדינה של

שבת פרק אחד ושלישים מוסר יט

גיהנם ומקרבת מלך המשיח וכו', עכ"ל. (תורת העולה לרבינו משה איסרליש הרמ"א ז"ל [סוף פ"כ])

כ) טוב לומר "מזמור אלהים יחננו ויברכנו" בצורת המנורה. ובציור ההשכלה בלבד סגי, אם אין ציור מונח לפניו. (בא"ח, [ש"ר פ' ויגש ד'])

כא) מצאתי כתוב שיש לומר זה המזמור בצורת המנורה. ויועיל כוונתו לכמה דברים טובים כי יש בו סודות גדולים. ובפרט בלילי ספירה. (סדור "שערי השמים" מבעל השלי"ה זי"ע)

כב) יאמר אחר כל שלש תפלות "מזמור לדוד ה' רעי" ומזמור "אלקים יחננו" (האר"י ז"ל, עבודה"ק להחיד"א ז"ל, חלק קשר גודל [אות י"ג])

כג) בסידור האר"י ז"ל להר"ר שבתי מראשקוב ז"ל (בדף קי"ז) וז"ל: אחר הסרת הטלית יאמר מזמור לדוד ה' רועי, ומזמור אלקים יחננו, עכ"ל.

כד) בסידור עמודי שמים למהרי"ע ז"ל (דף קצ"ח) דפוס ישן נושן שהדפיסו הגאון המחבר זצ"ל, וז"ל: י"א למנצח (ס"ז) וי"א גם אדון עולם, הטעם כדי לסיים במה שהתחילו להתפלל כדרך שעושין בסיום התורה, עכ"ל.

כה) כל האומר מזמור למנצח בנגינות בצורת המנורה ז' פעמים כשיוצא לדרך ויכוון בו, ילך לשלום ולהצלחה, וטוב שיאמרה קודם שיסיים תפלת העמידה כשהוא כתובה על קלף. (ס' י"א, מהרש"ל בס' מנוז"ט, תורת העולה להרמ"א, עבודה"ק, אג"י הרמב"ן, שלי"ח למהרי"ט אלגזי, כה"ח).

כו) מובטח לו שלא יקרנו מקרה בלתי טהור, עיין הרש"י. (ימלט נפשו, לקוטים מפרדס, מעי' מנורה, סגולות ישראל)

כז) בסידור חמדת ישראל שסידר הגאון הקדוש המקובל האלקי גדול מרבן שמו מוהר"ר שמואל וויטאל זי"ע, בן הגה"ק המקובל האלקי הנשר הגדול מו"ה חיים וויטאל זי"ע, שקיבל מפני רבו האר"י זי"ע, שקיבל מפי אל"י ז"ל, (בדף קי"ד ע"ב) וז"ל: אי"ש עוד אני אומר קודם שאישן יאמר: "למנצח בנגינות מזמור שיר" וכו', עכ"ל.

כח) בספר ראה מעשה ד' קכ"ב שכתב וז"ל: ובספר לקוטים מפרדס (ערך המנורה) כתב וז"ל: מה שנוהגים לכתוב "למנצח בנגינות" בצורת מנורה ולמעלה כותבים שם הוי"וה ב"ה בפי שויתי ד' לנגדי תמיד שתועיל לענין היראה וגם מועיל לנצח אויבינו ודוד המלך ע"ה הי' נושא המנורה ומנצח אויביו ולזה כותבין למנצח ופי' שויתי והיא סגולה שלא יוזק ולא יקרא לו מקרה רע ב"מ עכ"ל.

ובסי' חרדים כי על פי' ובשם אלקינו נדגול צריך שישא דגל ד' בימינו ושם ד' חקוק עליו כי מלחמות היצר הוא מלחמות השם והרשעים וכסילים מרים קלון דגל הטומאה החיצונית ואז גורם לשלוט הבאים מסטרא דילה שם העכו"ם והצדיקים הקדושים מרימים דגלו י"ת באותיותיו ואז אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ד"א נזכיר המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד הי' הושיעה המלך הנלחם מלחמותינו הוא יעננו ביום קראנו.

וכתב בספר שערי תפלה להרב מהר"י רוקח בדין זה וז"ל: למנצח בנגינות עיין הרד"א (ד' מ"ו ע"ב) דהקורא אותו בכל יום בצורת המנורה נחשב לו כאלו הדליקו בביהמ"ק וכאלו מקבל פני השכינה יעיי"ש. ועיין מהר"ח ז"ל שכתב בצורת המנורה. האריז"ל הי' אומר, מי שאומר זה המזמור בצורת המנורה בכל יום בהנץ החמה לא יקרה לו שום גזירה רעה וכאלו מדליק נרות בבית המקדש ומובטח לו שהוא בן עולם הבא וימצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם הוא מצויר על ארון הקודש יגן עלינו מכל גזירות רעות להקהל וכל אומריו ז"פ בדרך ויכוין בה ילך לשלום ולהצלחה ע"ש וראיתי דברים נפלאים ציור מנורה נאה מהרב מהר"א אל אנקא"ר כת"י וכתוב בה כל המעלות, וכו'. (סגו"י)

כח) טעם על גודל ענינו באמירת למנצח בצורת מנורה, כי איתא במנחות דק"י אע"א: "אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאלו נבנה בית המקדש בימיהם". ומטעם זה כתוב בסה"ק "יראת אל" להקדוש רבי אלעזר מגרמיזא בעל הרוקח ז"ל "שהאומרה חשוב הוא לפני הקב"ה כאילו הדליק המנורה בבית המקדש, ומשפיע שפע לכל העולם" יע"ש, (מנוז"ט).

